

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Contractu Et Sacramento Matrimonii

Bosco, Jean a

Lovanii, 1678

Concl. VIII. Parochus assistens Matrimonio non debet esse Sacerdos; secùs delegatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73432)

Quare cum altera pars alternativæ habeat: *Vel alio Sacerdote*, supponit alteram alternativæ partem, quæ relata est, nempe: *Qui aliter quam præsentè Parocho*, intelligendam esse de Parocho, simili Sacerdotii qualitate affecto. Præsertim cum Parochus non sit materia extranea, nec prorsus diversa, & cui potest convenire qualitas, adjuncta relativo, *Alius*, nempe Sacerdotium.

Confirmatur à simili: ubi clausula Capellanæ habet, teneri capellanum per se, vel per alium Sacerdotem, sacra celebrare, asserunt DD. necessariò Capellanum debere esse Sacerdotem, eò quòd dictio illa, *Alius*, sit ampliatiua similitum: ergo similiter in casu præsentè.

277. Respondeo ad confirmationem: ex illis præcisè verbis: *Per se, vel per alium Sacerdotem*, non sufficienter probari, Capellanum necessariò debere esse Sacerdotem. Immo oppositum ex illis verbis videtur potius colligi: si enim per alium potest celebrare, ut quid ipse debet esse Sacerdos? Nam Sacerdotium solum requiritur in ordine ad celebrationem Sacri, per quam satisfiat intentioni fundatoris; porro per ista verba satis manifestè significatur, posse satisfieri intentioni fundatoris, tametsi Capellanus non sit Sacerdos; quia datur electio, ut per se ipsum, vel alium Sacerdotem celebret. Vide quæ de hac re diximus, Disp. 5. Sect. 5. Concluf. 12. in principio.

Verum est, quòd si per seipsum velit Sacra celebrare debeat esse Sacerdos, ut per se patet; uti nec alius potest celebrare, nisi sit Sacerdos, & tali sensu dici potest, quòd dictio illa, *Alius*, hic sit ampliatiua similitum; quia sicut alius debet esse Sacerdos, sic etiam Capellanus, si per seipsum velit celebrare. Sed negatur hæc Consequentia: debet per alium Sacerdotem celebrare Sacra; ergo ipse debet esse Sacerdos, tametsi per alium velit, sicut potest velle, celebrare.

Et quàmvis (inquit Sanchez sup. disp. 20. n. 5.) in clausula Capellanæ ex his verbis id probaretur, non concluderet idem esse dicendum in nostro casu, quia illic non sunt conjecturæ mentis contrariæ testatoris, quales sunt hic contrariæ mentis Tridentini.

278. Rogas: quæ sint istæ conjecturæ? Jam edissero ex eod. Auctore sup. n. 3. ubi suam & nostram sententiam probat 1. quia Trident. non restrinxit, ut Parochus Sacerdos sit, prout fecit in alio, de licentia Parochi assistenti Matrimonio, idque convenientissimâ ratione; nam cum exigat testimonium fide dignum, dignitas parochialis beneficii efficit, ut iure optimo sit Parocho fides adhibenda, quæ dignitas, cum non Parocho deficiat, eam suppleri Sacerdotali dignitate Concilium voluit.

Et confirmatur: quia cum hæc res gravissima sit, ad Matrimonii valorem necessaria, verisimile est, si Concilium voluisset eam in Parocho qualitatem, fore ut eam exprimeret, sicut in assistenti ex Parochi licentia id expressit.

279. Probat 2. quia Parochus non Sacerdos exercere potest omnia, quæ à potestate Ordinis non dependent; sed interesse Matrimonio non est actus Ordinis.

Et confirmatur: quia Trident. eod. cap. 1. undecies Parochi mentionem fecit, nunquamque Sacerdotii meminit, nisi cum assistere Matrimonio permittitur alii, quàm proprio Parocho.

280. Probat 3. quia Concilium disjunctivè postulat præsentiam Parochi, aut alterius, qui Sacerdos sit; ad veritatem autem disjunctivæ sufficit, alteram partem verificari; Reg. 70. de Reg. juris in 6. *In alternatis debitoris est electio*: & sufficit alterum adimpleri. Ergo satisfit Concilio, si Parochus non Sacerdos, vel alius Sacerdos, de ejus licentia interfit.

Probat 4. quia Decretum hoc est correctorium juris antiqui; ergo prorsus restringendum est, & verba improprianda, ut minus illud corrigat, juxta tradita lib. 1. disp. 17. n. 6.

Et confirmatur; quia dictio, *Alius*, cui opposita sententia innitur, non semper qualitatem præcedenti similem refert; ut optimè docet Gloss. cap. *Deinde*, dist. 26. verb. *Cum cæteris*, dicens: *Improprie ponitur hæc dictio, Cæteris, ut ibi*: Et cum eo alii duo latrones. *Sic 36. dist. Genomanensem, 34. dist. Si quis viduam, 8. q. 3. Artaldus. Unde licet sic inveniantur scriptum in aliquo instrumento: Hæc Ecclesia cum cæteris capellis, per hoc non probatur, Ecclesiam istam esse capellam.*

Item Gloss. cap. *Sedes*, 15. de Rescriptis, verb. *Majores*, ibi: *Nec semper hoc nomen, Alius, facit positionem*, 16. dist. *Genomanensem, arg. ff. de Constit. pec. l. 1. §. Debitum. Et illud, Suspensi sunt cum eo duo alii latrones.*

Et Authentica, *Qui semel*, verb. *Aliud*, Cod. *Quomodo & quando*, ubi textus ait: *Aliud anni spatium indulgetur*, Gloss. inquit: *Sic loquitur quasi annum dederit, cum tantum tres menses dederat; sed dic, quòd non implicat: ut ff. de Procur. l. Non solum §. Queritur. Ubi Gloss. verb. *Creditores*, sic ait: *Videtur ergo, quòd dominus sit creditor, & sic esset creditor sui ipsius: quòd falsum est. Dic ergo, Cæteros; improprie poni q. d. Cæteras personas, scilicet creditores, sic & alii in divina Scriptura: Crucifixus est Christus, & alii duo nequam.**

Sic etiam cap. *Novattamus*, 7. q. 1. dicitur: *Ille super eos creare alios Pseudoepiscopos audeat, cum*

Confirmatur.

279. Secunda probatio.

Confirmatio.

Probat 3.

Reg. 70. de Reg. juris in 6.

280. Quarta.

Confirmatur.

cum tamen sermo esset de Catholicis Episcopis, in ætate antiquis, in fide integris, in presura probatis, in persecutione proscriptis. Igitur *ly*, *Alius*, non semper implicat simile, seu refert eandem qualitatem.

281. *Quando ly Alius, implicat dissimilitudinem?* Respondet Sanchez ex Immola & Felino; quando ratio materiæ subjectæ id suadet, quod contingit hic; quia Parochus non Sacerdos potest exercere omnia Parochi munia, quæ potestate Ordinis non indigent: ergo ex illa particula: *Vel alio Sacerdote*, non colligitur sufficiens argumentum, ad corrigendum totum jus, quod ad obeunda munera, ab Ordine non pendentia, minimè desiderat in Parocho Sacerdotium.

282. Tandem (inquit Sanchez) quia cap. *Omnis*, de Pœnit. & remiss. expressè decernitur, neminem posse confiteri alieno, sine licentia proprii Sacerdotis; & tamen DD. bene asserunt, Parochum non Sacerdotem posse eam licentiam dare. Et Clement. 1. de Privileg. expressè habetur, non licere Religioso ministrare Eucharistiam, absque licentia Presbyteri Parochialis; & tamen Gloss. verb. *Presbyteri*, ait: *Puto licentiam Parochialis sufficere, qui adhuc presbyter non est.*

Et ad textum respondet optimè Suarez, esse modum loquendi, quia communiter Parochi Sacerdotes sunt. Si ergo, cum textus expressè qualitatis Sacerdotii meminit, declaratur piè, non exigere eam qualitatem, ut Parochus prædictam licentiam concedat, ne jura corrigantur, quæ non petunt Sacerdotium in Parocho, obeunte munera potestatis jurisdictionis; à fortiori, cum Trident. ejus qualitatis non meminert, dicendum est, eam non desiderari.

283. Et confirmatur: quia cap. *Nuper*, de Sentent. excom. vers. *In 2. verò casu*, dicitur, absolutionem excommunicationis, non reservatæ, posse impendi à proprio Sacerdote, & tamen Ugolinus de Censuris Tabula 3.

cap. 4. §. 2. n. 2. optimè probat, posse impendi à proprio Parocho, nondum Sacerdote; & respondet ad textum, eò quòd Parochi Sacerdotes communiter sunt, & ubi non sunt, dicitur esse nequeunt, quin Sacerdotes sint, idcirco Sacerdotis mentionem factam esse; nam ubi lex, frequentioris usûs causâ, quidpiam decernit, casum minùs frequentem non idcirco excludit, sed comprehendere videtur, ut tradunt DD. l. unica, Cod. de Raptu Virginum: ergo sic dicendum est in nostro casu, estò dictio *Alius*, referret similem qualitatem Sacerdotii in Parocho; non eam referre, quasi necessaria sit; sed quia frequenter Parochus Sacerdos est.

Atque hæc sunt conjecturæ, satis multæ, & sat vehèmentes, ex quibus colligitur, Tridentinum non voluisse per *ly Alium*, re-

ferre eandem qualitatem in Parocho, & eo, qui assistit Matrimonio ex licentia Parochi. Unde corruit principale argumentum Adversariorum, & ejus confirmatio.

Alia argumenta sunt minoris momenti. Ubi, inquit, alternativa dubia est, una pars, alteram declarat; l. 1. ff. de Reditu dubiis, ut inde colligit Bartol. ibi innotuit, go cum hæc alternativa: *Præsentem Parochum vel alio Sacerdote*, dubia sit, an intelligatur de Parocho Sacerdote, declarabitur, ut intelligatur per alteram partem, nempe, *alio Sacerdote*.

Respondet Sanchez sup. n. 5. unam partem alternativæ dubiæ, declarari per alteram, nisi aliæ conjecturæ fortiores contingant, ut aliter declararetur, prout hic contingit.

Sed contrâ, instant Adversarii. Parochi Parochi desideratur in Matrimonio, & testimonium omni fide dignum, sponsoque conjungat, & benedictio sua nomine, quæ omnia multò magis stabit Parochus Sacerdos; quoniam testimonium multò fide dignius est, & magis propriè est benedicere: ergo ex congruentissima ratione colligitur, Tridentinum elegisse Parochum Sacerdotem.

Respondet Sanchez sup. hoc argumentum tantum probare, convenientius fore, ut Parochus sit Sacerdos, non tamen esse necessarium.

Sed contrâ: Si convenientius fore, cum alternativa dubia sit, cur non declararetur per alteram partem, quæ dubia est, per secundam, quæ est certa?

Respondet ut supra: quia fortiores conjecturæ urgent in oppositum; & maxime quòd hæc lex sit irritans, & correctionis antiquæ, proinde strictè intelligenda. Adeoque sufficit, testimonium Parochi Sacerdotis, esse fide dignum, quoniam si foret Sacerdotis, & benedictio non Sacerdos, sponso potest benedicere & benedicere nomine Ecclesiæ: *Ego vos in Matrimonium conjungo*, sicut potest facere omnia alia, quæ continentur ad Ordinem Sacerdotii, sed solummodo ad jurisdictionem aut quæ jurisdictionem, estò convenientius fierent per Parochum Sacerdotem.

Ultimò argumentantur Adversarii, & dicunt: olim vetustissimo & celeberrimo ritus rito nuptiarum contrahendis adhibebatur Sacerdos, ut constat ex variis Pontificum Conciliorumque Decretis, quæ referunt Gratianus 30. q. 5. per totam: ergo similitudinem Parochum petit Tridentinum.

Respondet Sanchez sup. ea Decreta nullam vim facere in Sacerdotio Parochi, sed in ejus assistentia, ne Matrimonia essent clas-

B
Sacramentum
Matrimonii

destina; meminisse tamen Sacerdotii, quia Parochi communiter Sacerdotes sunt. Præterea: licet ea Decreta peterent veri Sacerdotis præsentiam, non eo rigore intelligendum est Tridentinum, quia illa id exprimebant, nec irritabant Matrimonia aliter inita, nec erant jura correctoria; hoc autem id non exprimit, & annullat Matrimonium, aliter contractum, estque jus correctoriæ. Hæc ille.

Addo ego: secundum jus antiquum, cap. Inhibitio. de Clandest. despons. cum Matrimonia sunt contrahenda, debent per Presbyteros in Ecclesia publicè proponi, ibi: Statuimus, ut cum Matrimonia fuerint contrahenda, in Ecclesiis per Presbyteros publicè proponantur. Num inde bene inferatur; ergo hodie Parochus, non Sacerdos, nequit Matrimonia publicè proponere in Ecclesia, ita ut satisfiat præcepto Trident. quod requirit, ut proprius Parochus proponat? Communis sententia docet, ut suo loco videbimus, satisfieri huic præcepto, si denuntiationes fiant per ædituum de mandato Parochi; ergo in casu proposito, ex iuribus antiquis non desumitur efficax argumentum. Et sic soluta manent omnia argumenta, hæctenus proposita pro opposita sententia, quæ tamen etiam suos habet Auctores, quos vide apud Sanchez sup. n. 2.

Nostram sententiam tenet (inquit Pontius sup. c. 17. n. 1.) Emmanuel Sa verb. Matrimonium, n. 1 Suarez de Excomm. disp. 11. sect. 2. n. 18. Thom. Sanchez cum Aliis lib. 3. disp. 20 n. 3. Henriquez lib. 11. de Matr. c. 3. n. 5. Aliique non pauci, licet valde dubitent. Attamen extra dubium ea opinio est, sic enim declararunt Illustrissimi Cardinales. Nam inter novissimas Rotæ decisiones, quas cum Declarationibus Concilii excudit Farina. decis. 70. sic habetur: *Abulensis eadem, scilicet primâ Decembris 1593. Congregatio Concilii censuit, Matrimonium, contractum coram Parocho non Sacerdote, valere. Quare de eo amplius dubitare non licet.* Hæc ille.

Eandem Declarationem citat Aversa hic q. 6. sect. 5. §. Posses tamen, ubi etiam tenet hanc sententiam. Verum quod propter illam non liceat amplius dubitare vix credo, nisi de ea constet authenticè juxta Bullam Urb. VIII. non semel alibi relatam. An autem habeat qualitates requisitas ab hoc Pontifice, nescio.

Lego autem apud Pontium sup. n. 2. Zavallos disp. 204. n. 89. asserit, Illustrissimos Cardinales declarasse, Vicarium generalem Episcopi Sacerdotem esse debere de necessitate, ut Matrimonium solemnizare possit. Cæterum, inquit Pontius, ego Cardinalium Declarationes solum ex aliorum fide, non prolatis verbis; ægrè existare credo,

aut illis certè non comoveor. Maximè cum videam in novissimis literis Pontificiis Clementis 8. & Pauli 5. quæ circa qualitatem Vicarii Episcopalis emanarunt, sacrum Ordinem in illo requiri, Sacerdotii qualitatem non item. Ita Pontius.

Nunquid ego credere debeo, extare has literas Pontificias ex fide Pontii, non prolatis verbis? Quidquid sit de his literis, & istis Declarationibus, permancò in mea opinione, attentis rationibus superius allegatis. Sed nunquid peccat talis Parochus assistens Matrimonio? Affirmat Petrus de Ledesma de Matr. q. 45. art. 5. puncto. 3. dub. 3. conclus. 3. eò quod non possit commodè sponfos benedicere verbis illis: *Ego vos conjungo* &c. quæ Trident. d. c. 1. jubet Parochum proferre.

Verum ex hac parte (inquit Sanchez sup. n. 4.) non credo Parochum peccare, nullam enim repugnantiam video, ut Parochus ea verba proferat. Nec ego video, maximè, cum in illo præcepto nulla fiat mentio Sacerdotii.

Ast, dicit aliquis, exponit Sacramentum periculo nullitatis? Quippe probabile est, Matrimonium illud non valere.

Sed neque ex hoc capite credo peccare (inquit Sanchez sup.) quia utens opinione probabili circa Sacramenta, non peccat: eò vel maximè, quod est multò probabilior opinio, asserens esse validum Matrimonium. Et ita Salon. 2. q. 63. a. 4. controvers. 2. in solutione ad 3. bene ait, non posse amplecti opinionem probabilem circa formas & materias Sacramentorum, non provenire ex defectu opinionis, & ratione periculi; sed quia contravenitur præcepto, utendi formâ & materiâ præscriptis, & iustis in Ecclesia; quare si in ipsis Sacramentis aliquod dubium se offerat, circa quod nullum sit Ecclesiæ præceptum, quamlibet posse, relicta opinione probabiliori, sequi probabilem.

Præterea; quia cum hoc impedimentum, ne valeret Matrimonium, sit ex solo jure humano Concilii Trident. error probabilis, quo viri docti existimant Matrimonium, assistente Parocho non Sacerdote, valere, efficeret illud esse validum, per leg. *Barbarius*, ff. de Offic. Prætoris. Hæc ille.

Supplente scilicet Ecclesia defectum, si quis fortè interveniat, quia sic expedit bono communi; sicuti supplet defectum jurisdictionis, ex communi sententia DD. probabilis in Sacramento pœnitentiæ, de quo uberiori tractavimus suo loco.

Unde puto, ait quispiam, quod non audiretur in foro externo, qui peteret dissolutionem Matrimonii sic contracti; neque existimo licitum in foro interno, aliud Matrimonium contrahere, etiam secluso scanda-

291. An parochus non Sacerdos assistens Matr. peccet.

Pet. de Ledesma.

Videatur quod non, Sanchez.

292.

Etiã considerato periculo nullitatis Matrimonii.

Salon.

293. Probatur.

288.

Cap. 1. de Clandest. despons.

Actum pro supra Cit. lib. 3.

Advocatur supra De. Card. de Matrimonio.

290. de si in Matrimonia.

Zavallos.

Matrimonia.

lo; quia, omnibus consideratis, longè nunc probabilius est, si non omninò certum, hoc Matrimonium esse invalidum, & primum fuisse validum; quâ ergo probabilitate spoliabitur prior conjux jure corporis, jam probabilius acquisito? Nonne juxta Reg. juris 65. de Reg. juris in 6. In pari delicto vel causa potior est conditio possidentis? Quanto magis, ubi causa possidentis multò probabilior est?

Reg. 65. de Reg. juris in 6.

294. Consultatur Parochis non Sacerdotibus, ut per se non assistant.

Interim ad omnes confusiones evitandas, confulo ego Parochis, non Sacerdotibus, ut quando id commodè fieri potest, per se non assistant Matrimonio; sed ei permittant assistere, qui pro eo tempore deputatus est, ut curam animarum exercent. Non dico, ut alteri Sacerdoti concedat licentiam assistendi; quia aliqui disputant, an possit dare istam licentiam, supposito, quòd ipse per se non possit assistere; nam sicut ob relativum diversitatis, *Alio*, desideratur eadem Sacerdotii qualitas in Parocho relato; à fortiori id exiget relativum identitatis, *Ipsius*, ibi: *De ipsius Parochi seu Ordinarii licentia*. Parochi, inquam, cum eadem ipsâ Sacerdotii qualitate, cum qua antecessit in priori parte Decreti: *Qui aliter quàm presente Parocho*.

295. An possit dare alteri licentiam, supposito, quòd per se non possit assistere.

Confirmatur ex quadam doctrina, putâ, Parochum non Sacerdotem minimè posse concedere licentiam Religiosis ministrandi Eucharistiam, eò quòd per se ipsum ministrare non possit; arg. cap. fin. 46. dist. ibi: *Sicut non suo, ita, nec alieno nomine aliquis Clericorum exercere sanus attentet*. Ergo similiter, si Parochus, non Sacerdos, nequit assistere Matrimonio, nequibit etiam dare licentiam alteri, ut assistat. Et profectò (inquit Sanchez sup. n. 6. in fine) sustinendo illam opinionem, non videtur à probabilitate alienam hoc asserere.

Sanchez.

296. Affirmat Sanchez & probat.

Ceterum (prosequitur idem Auctor n. 7.) multò probabilius est, eam licentiam posse concedere Parochum, non Sacerdotem, quàmvis ipse assistere minimè possit. Quia durissimum esset intelligere, Tridentinum velle Parocho, qui omnia jurisdictionis nondum Sacerdos exercere potest, hoc unicum negare.

Secundò.

Item; quia qualitatem Sacerdotii, juxta illam sententiam, postulat Trident. in assistente Matrimonio, ut convenientius & fide dignius sit testimonium; quòd intentum omninò servatur, quando alius Sacerdos de licentia Parochi, non Sacerdotis, assistentis; non autem servatur, Parocho non Sacerdote assistente: unde non mirum, si postulare sacerdotium in Parocho assistenti; non autem in ipso, assistendi licentiam concedente. Hæc ille.

297. Resp. ad arg. opposita sententia.

Ex quibus patet responsio ad argumentum oppositæ sententiæ; dic quippè, quòd reperitur aliqua congruentia, ut intelliga-

mus per illam particulam, *Alio Sacerdote* exigi Sacerdotium in Parocho relato, quæ tamen non invenitur, ut per particulam *Ipsius*, postuletur eadem qualitas.

Ad confirmationem responderetur: eandem doctrinam non esse veram, ut supra videmus; nec cap. illud finale eam probare. Quod quitur enim in peccato usuræ, quam licet suo nomine, ita nec alieno exercere possit Clericus; rationemque subdit textus: *hoc cens enim est, crimen suum committis alieno impendere*.

Igitur quàmvis multò probabilius sit, ut sup. diximus ex Sanchio, Parochum, non Sacerdotem, posse concedere eam licentiam, etiam gratis admisso, quòd ipse per se non possit assistere; haud equidem certum omnem controversiam. Certius est, inquit Sanchez sup. n. 7. in fine, si *Ordinarius*, nondum Sacerdos hanc licentiam concederet Sacerdoti: quia respectu *Ordinarii* nihil est in eo Decreto Tridentini, significans, qualitatem Sacerdotii in eo desiderari. Hæc ille.

Ego autem dico: aliquid esse in Decreto Trident. significans, qualitatem Sacerdotii in eo desiderari, si aliquid est significans, eam qualitatem in Parocho relato dari. Siquidem sub ly *Parocho*, in prima parte illius alternativæ, *Qui aliter quàm presente Parocho, vel alio Sacerdote, necessitate comprehenditur Ordinarius, nisi velis, cum per se ipsum non possit assistere*. Matrimonii: si ergo ly *Alio*, referat qualitatem Sacerdotii in Parocho, quidni etiam in *Ordinario*, quæ sub Parocho intelligitur? Itaque, meo iudicio, salvo meliori, eadem est difficultas de Ordinario, quæ de Parocho.

Optimum ergo consilium est, sicut in quo Parochus nondum est Sacerdos, si tatus est ab Episcopo, ut exercere possit animarum. Nemo quippe dubitat, quòd licet, quàmvis non sit Parochus proprius, equidem sicut alia Sacramenta potest debet administrare Parochianis, ita etiam possit validè & licitè assistere Sacramento Matrimonii, & illud suo modo administrare, id est, facere per suam assistentiam, ut Parochiani possint validè hoc Sacramentum sibi mutuò administrare. Atque hæc factis de prima parte Conclusio.

Tantum addo, quòd lego apud Navarrum lib. 4. Consil. tit. de Claustris. Despons. consil. 10. ubi quærit: An Vicarius Episcopi, qui Sacerdos non est, possit presentiam Matrimonio contrahendo præstare? Respondet autem: Quòd articulus est factis anteceptis, in quo, inquit, intellexi Congregationem sacri Concilii, cum quæreret, an sufficeret in contrahendo Matrimonio paro-

Bibliotheca Sacra

sentia Parochi, qui nondum Sacerdos est, inclinasse in negatiuam, ponderando uerba Concilii posita c. 1. de Refor. Matr. sess. 24. Vel alio Sacerdote. In quibus colligi uideatur, quod etiam Parochus, si uult Matrimonium auctorizare, debet esse Sacerdos. Unde licet affirmatiua sit etiam de iure probabilis, non auderem tamen recedere a Declaratione S. Cögregationis. Quare cöfultò faceret talis Vicarius dando licentiam alteri, qui Sacerdos fit, ut Matrimonio contrahendo interesse possit. Sic ille. Tu cogita, & transi mecum ad secundam partem Conclusionis.

Pro qua suppono ex Concilio Trident. dicto cap. 1. de Reform. Matr. tam Parochum, quam Ordinarium posse dare alteri Sacerdoti licentiam assistendi Matrimonio, ibi: Vel alio Sacerdote, de ipsius Parochi seu Ordinaris licentia. Quod intelligo non tantum de Parocho proprietario, qui scilicet beneficium parochiale habet, sed etiam de Parocho non proprietario, qui præficitur toti Parochiæ per Episcopum, ut curam ejus gerat: ut quia Parochus proprietarius non est Sacerdos, uel quia ipse Episcopus est immediatus Parochus totius diocesis, ut contingit (inquit Sanchez sup. disp. 31. n. 13.) Hispali, Cordubæ, Granatæ, & in aliis diocesisibus, in quibus non sunt beneficia curata.

Probatu; quia hic est delegatus ad causam uniuersitatem, cum præficiatur ad omnes causas Parochialis officii in tota Parochia: talis autem delegatus potest unam uel alteram causam subdelegare, per leg. 1. ff.

Quis à quo appelletur, ibi: Ab eo (delegato ad unam causam, inquit Glossa) cui quis mandauit iurisdictionem, non ipse (delegatus ad uniuersitatem causarum, secundum Glossam) provocabitur: nam & generaliter is erit provocandus ab eo, cui mandata est iurisdictionem, qui pro uocaretur ab eo (delegato ad uniuersitatem causarum, ait Gloss.) qui mandauit iurisdictionem. Ergo supponit textus, posse delegatum ad uniuersitatem causarum subdelegare.

Et ratio est; quia (ut ait Sanchez sup. n. 2. ubi cum Aliis, quos citat, docet hanc sententiam) reputatur quasi Ordinarius. Ordinarius autem posse delegare in confesso est apud Omnes, & habetur expressè l. More, ff. de Jurisdic. More Majorum ita comparatum est, ut is demum iurisdictionem mandare possit, qui eam suo iure, non alieno beneficio habere.

Ceterum licet hæc sententia sit communis, immo communissima, ut eam uocat Sanchez sup. in fine; non desunt tamen Auctores, oppositum sentientes, nempe subdelegare non posse, & probant ex dict. l. 5. cuius ratio pariter in utroque delegato uersatur, siue simpliciter, siue ad uniuersitatem causarum; quandoquidem uterque delega-

tus habeat suam iurisdictionem non suo iure, sed alieno beneficio.

Obstat etiam regula juris, quæ cavetur, non alium, quam à Principe delegatum, posse subdelegare, per leg. 5. Cod. de Iudiciis: A iudice iudex delegatus, iudicis dandi potestatem non habet, cum ipse iudicario munere fungatur, nisi à Principe iudex datus fuerit.

Porrò ad d. leg. 1. §. Ab eo, respondet Pontius supra c. 26. n. 11. nullam in ea intervenire subdelegationem, sed unum tantum, inquit, fuit delegatus, cui mandata est iurisdictione, à quo non appellatur mandans, sed Superior mandans, ex uero illius §. sensu, per Gloss. 1. ibi. Hæc ille.

Quæ an ueræ sint, festinè cognoscat Lector ex uerbis illius Glossæ, quæ hic subseribo. Itaque uerb. Ab eo, sic ait: Delegato ad unam causam. Et pone casum secundum Joann. Preses provincie delegauit uniuersitatem causarum Titio, quascumque contingeret moveri in tali castro: qui Titius subdelegauit unam de dictis causis Sejo: cui quis, scilicet Titius: non ipse scilicet Titius &c. posito sic casu, non obstat Cod. Qui pro sua iurisdictione l. 1. in fine, quia ibi fuit Princeps primus delegans. Item non est contra C. de Jud. l. A iudice, quia simplex delegatus non subdelegat, ut ibi, & sup. de Jurisd. om. iud. l. More, sed delegatus ad uniuersitatem causarum sic, unam; ut hic & sup. de Jurisd. om. iud. l. Solet; & de Iudiciis l. Cum Prætor §. 1. non autem ipsam uniuersitatem: ut sup. de Off. ejus cui man. est ju. l. fin. Quid tibi uideatur benigne Lector, num per illam Glossam probatur, quòd in d. §. Si ab eo, nulla interueniat subdelegatio? Cæcus debet esse, qui non uidet oppositum.

Sed audiamus, quid dicat Pontius sup. n. 12. At (inquit) licet hæc omnino in se uerissima sint (si credere fas est) usu tamen & consuetudine communis sententia sustinetur, quæ in praxi obseruanda est, ut docet Quintanaduënas lib. 2. de Iurisdictione tit. de Delegata iurisdictione, n. 2. Quia in causis iurisdictionis recedendum non est ab his, quæ diu seruata & recepta sunt, quæ in hoc casu legem vincere poterunt. Ita hic Auctor.

Itaque doctrina nostra uera est, siue id proueniat ex iure scripto, siue ex iure consuetudinario; uerum, inquam, est, quòd Parochus non proprietarius, per se possit assistere Matrimonio, de quo nemo dubitat, & etiam concedere alteri licentiam assistendi, De qua re extat Declaratio Card. apud Farinacium pag. 275. (ut refert Pontius sup. c. 28. n. 2.) quæ sic habet: Vicarii, etiam temporales ad nutum amouibiles, Ecclesia Parochialis, qui Sacramenta administrant, & Matrimonium interueniunt, sicut ipsi interuenire possunt, ita etiam dare licentiam aliis possunt

Pppp 2 inter-

303. Resp. Pontii ad d. l. 1. §. Ab eo.

Rejicitur.

304. Probatur communis sententia ex praxi. Quintanaduënas.

Item ex Declar. Card. apud Farinacium.

300. de hic pff. si dare al. teri licentiam assistendi.

tachet.

301. de affir. pro. pro. uar.

x. ff. Quis a quo.

Diligent. ad uerit. faciam causarum perij. sub. delicti. l. 5. ff. de Jurid.

302. de pff. in. uer. uar.

interueniendi. Ita decidit Rota in una Barchinonensi.

305. Vicarii Parochorum non possunt dare illi subdelegato facultatem iterum delegandi: id est, dare licentiam, ut possit ille concedere alteri Sacerdoti facultatem assistendi Matrimonio; prout facere possunt Parochi proprietarii; quia hi sunt verè Ordinarii; porro Ordinarius potest delegare cum potestate subdelegandi; at illi, quàmvis sint quasi Ordinarii, tamen verè solum delegati, jam autem delegatus nequit delegare cum potestate subdelegandi.

Ratio disparitatis.

Ratio disparitatis est, quia delegatus non habet facultatem, ultra sibi commissam, Ordinarius autem habet potestatem universalem; ergo cum solum delegato Principis, & ad universitatem causarum reperitur in iure concessum, posse subdelegare, & nullibi concedatur, posse dare facultatem subdelegandi, id non poterunt. Ita docet Sanchez supra n. 9. cum Aliis, quos citat.

Sanchez.

306. Quid delegari possint facere.

Possent tamen hi delegati suo delegato sic dicere: *Ex nunc ego do facultatem assistendi Matrimonio Sacerdoti, quem tu designaveris.* Quia tunc (inquit, Sanchez sup. n. 18.) ipse delegatus non facit gradum, nec censetur delegare, sed est nudus minister: nec datur iurisdicctio incerta; tempore enim quo minister nomine delegantis assignat personam, cui datur licentia assistendi Matrimonio, aut ministrandi Sacramentum, conceditur iurisdicctio, & tunc jam persona est certa & determinata. Præterea, quia etiam aliàs concluderetur, Ordinarium non posse delegare cum facultate subdelegandi. Quia incertum est, cui ille subdelegabit. Hæc ille.

307.

Vicarius conductus ut Parochum adjuvet, non potest subdelegare.

Vri etiam delegatus ad assistendum alicui Matrimonio;

Sed quid, si Parochus præsens assumat Vicarium, locantem operas, ut illum adjuvet? Hic per se ipsum poterit assistere; non autem alteri assistentiam delegare. Quia, ut dicit Sanchez supra, non censetur Parochus illi suas plenas vices committere.

Similiter non potest subdelegare delegatus ad assistendum alicui Matrimonio, siue sit delegatus Parochi, siue Episcopi. Quia est delegatus ad unam causam; talis autem non potest totam causam delegare, nisi Principis supremi delegatus sit, ut expressè habetur d. l. 5. Cod. de Iudiciis.

308.

Secus si ad assistendum omnibus, licet limitetur tempus.

Dixi autem consulto: *Ad assistendum alicui Matrimonio*: quia si esset delegatus à Parochi proprietario, vel Episcopo ad assistendum omnibus Matrimoniis Parochiæ, licet limitetur tempus, ut, tali tempore occurrentibus, esset delegatus ad universitatem causarum: nam talis dicitur, quando ei genus causarum committitur sub uno nomine collectivo; quàmvis non sit generalissimum, sed subalternum; licet sit restrictum quoad tempus; ut, si committantur causæ

tali anno occurrentes; vel quoad quantitatem, ut causæ decem librarum, & infra, vel quoad locum, ut causæ talis loci. Ita Sanchez sup. n. 4. Et per consequens, iuxta superioris dicta, talis delegatus potest iterum alteram causam subdelegare.

Rogas: quid dicendum, si Episcopus committat Sacerdoti, ut recipiat informationem ac testes de aliquorum habilitate inter se Matrimonium inane: & informatione recepta, assistat eorum Matrimonio?

Respondet Sanchez sup. n. 20. Hic Sacerdos delegatus non potest alteri committere informationem: at eà facta, potest alteri delegare, ut assistat Matrimonio illorum. Quàmvis enim delegatus ad unam causam non possit subdelegare articulum iurisdicctionis, qualis est examinatio pœnitentium; potest tamen articulum iurisdicctionis, qualis est assistentia Matrimonio, patebit ex infra dicendis. Vide Sanchez supra n. 10.

His præsuppositis, venio ad probationem 2. partis Conclus. dicentis, eum cui conceditur seu delegatur licentia assistendi Matrimonio, debere esse Sacerdotem; obsumitur autem ex verbis Concilii Tridentini, dicit. cap. 1. de Reform. Mat. *Nullus Sacerdote*, quæ verba secundum communem intelligentiam accipienda sunt, arg. cap. 2. de Sponsal. ibi: *Ad communem verbi intelligentiam recurratur, & oportet ut verba prolata in eo sensu recitari, quoniam licet rectè intelligentibus generentur.*

Jam autem, secundum communem usum loquendi, nomine, *Sacerdotum*, intelligitur verus Presbyter. Immo & secundum modum loquendi Conc. Trid. quod fell. 23. ubi ex professo agit de Ordine, & maxime cap. 2. & Can. 2. semper distinguitur dotes à Diaconis, & aliis ministris; cap. 2. ibi: *Nam non solum de Sacerdotibus sed & de Diaconis sacra Litera aperitionem faciunt* &c. Can. autem 2. *non dixerit, præter Sacerdotium non esse in Ecclesia Catholica alios Ordines & majores & minores* &c. Ergo eodem modo sumitur Sacerdos in præsentis Decreto.

Si dixeris; nego Consequentiam, quia ibi expressè agebat de septem Ordinibus, adeoque planè necessarium erat, ut distingueret inter Sacerdotem, Diaconum & Subdiaconum &c. in hoc autem Decreto nulla est necessitas distinguendi inter illos. Et aliunde in materia favorabili, nomine, *Sacerdotis*, comprehenduntur etiam Diaconus & Subdiaconus: secus in stricta odiosa & pœnali, ut Plures docent apud Sanchez sup. disp. 20. n. 9. Matrimonium autem causam favorabilis est, cap. fin. de Sentent. & re p. dicata. ibi: *Nisi in causa favorabili, quæ ad illud*

CONCLUSIO IX.

Matrimonium contractum coram Parocho excommunicato, suspensio, vel irregulari, non tolerato, est validum.

Hi aliqua prænota sunt pro clario-
ri intelligentia Conclusionis; atque in
primis differentia seu distinctio excommu-
nicati, suspensio, vel irregularis, non tolera-
ti seu vitandi, ab excommunicato, suspensio,
vel irregulari, tolerato seu non vitando.

314.
Distinctio
inter ex-
communica-
tum tolera-
tum & non
toleratum.

Equidem jure antiquo, seu ante Extravag. *Ad evitanda*, omnes excommunicati vocabantur non tolerati, seu vitandi; vocabantur, inquam, ab illis Auctoribus, qui tunc temporis scripserunt, eò quòd omninò illicitum esset cum eis communicare, sive in sacris, sive in profanis, aliquibus casibus exceptis, de quibus hic non est locus tractandi.

At verò post Extravag. *Ad evitanda*, illi dumtaxat appellantur non tolerati seu vitandi, qui publicè sunt denunciati, aut publici Clericorum percussores; nam cum illis solis hodie illicitum est aliis fidelibus communicare, sive in sacris, sive in profanis, ut patet ex tenore illius Extravag. quam videre poteris i. Parte hujus Operis Disp. i. Sect. 8. Concluf. 5. ubi tractatur, an liceat petere Sacramenta à ministro non tolerato.

315
Quis non
toleratus.

Vide etiam Concluf. 6. ubi de petitione Sacramentorum à ministro tolerato, quæ hìc applicari possunt & debent, si, ut Aliquibus adhuc placet, Parochus sit minister hujus Sacramenti. Ad eòque non toleratus prorsùs illicitè assisteret, sicuti omninò illicitè administraret alia Sacramenta non necessaria. Quæ enim ratio disparitatis?

An autem Matrimonium foret validum, patebit ex dicendis: nam eadem quoad hoc est ratio in utraque sententia, sive est eadem difficultas aut quæstio; puta, an illa assistentia sit actus jurisdictionis: ad cujus responsionem & solutionem perinde est, seu illa assistentia sit administratio Sacramenti, sive nuda & simplex inspectio illius contractùs, ut tempore suo de eo possit Parochus testari. Porro antequam respondeamus ad illam questionem,

316.
Excommu-
nicatus est
privatus ju-
risdictione
spirituali
etiam in fo-
ro externe,

Prænotandum 2. excommunicatus non solum est privatus jurisdictione spirituali in foro Sacramentali sive interno, id est, non solum illicitè administrat Sacramenta, arg. c. *Si celebrat*, de Cleric. excom. ibi: *Peccat autem conferendo Ecclesiastica Sacramenta*. Sed etiam regula generalis est, usum jurisdictionis

312. Et reverà, si Ecclesia ita voluisset intelligi suum Decretum, saltem in aliqua Declaratione hoc insinuasset; jam autem omnes Declarationes, in quibus de hac re fit mentio, semper in eo, cui licentia conceditur, exprimunt qualitatem Sacerdotis, ut ex sequentibus constat, quæ ex Farinacio adfert Pontius suprà c. 18. n. 6. Prima: *Matrimonium contractum coram testibus, sed sine Parocho, vel alio Sacerdote de ejus licentia* &c. Secunda: *Matrimonium, quod non contrahitur in presentia Parochi proprii, aut aliterius Sacerdotis* &c. Tertia: *Matrimonium contractum absque presentia Parochi, seu aliterius Sacerdotis* &c. Quarta: *Si Sacerdos alienus non habuerit licentiam* &c. Quinta: *Ordinariis judicare debet, Matrimonia illa nulla esse, quæ præsertim Parocho, vel alio Sacerdote* &c. Sexta: *A proprio Parocho contrahentium, vel alio Sacerdote* &c.

Quàmvis ergo, si Ecclesia voluisset, ea facultas committi potuisset etiam Diacono & Subdiacono (quoniam illa assistentia non est actus Ordinis Sacerdotalis) tamen ex jam dictis satis constat, Ecclesiam id non voluisse, ut tanto dignius esset testimonium ejus, qui nomine Ecclesiæ assistit, & sponso benedicere debet.

313. Quia autem nihil aliud requirit Ecclesia, nec nos aliud requiramus. Unde assistere potest Sacerdos nondum approbatus ab Episcopo; quia illa approbatio solum requiritur à Trident. pro audiendis Confessionibus, propter magnam prudentiam, scientiam, & vitæ probitatem, quæ in tali ministerio requiruntur, cum sit medicus & iudex animarum. Ita communiter DD. Sed nunquid etiam assistere potest Sacerdos excommunicatus, suspensus &c.? Resolutio patebit ex Conclusionem sequenti, quæ talis est:

